

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELKELŐ SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Bakócz-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Kasztratók nem adóznak vissza.

Hirdetések árszabály szerint.

Szerbia és Kréta.

(D—e.) Egy időben Szerbiát a nagyhatalmi örület szállta meg. A büntetlenül sikerült királygyilkosság mintha fejébe kergette volna a vért. Ugy látszik, érzi az érvágás szükségességét s minthogy erre még nem vállalkozott orvos, erőszakkal akar érvágó orvost keresni.

Nem valami elkéseredett szempontból kell azonban felfogni Szerbia mostani magatartását. De azért nem is kell a teljes közömbösség álláspontjára helyezkedni. Es a sajtó legokosabban tenné, ha nem iparkodnék, hogy veszélyes kombinációkkal rémes színekben tüntesse föl Szerbia nyugtalanlását.

A veszély, emlegetik itt is, ott is, abban rejlik, hogy Szerbia mellé csatlakoznának Montenegró, európai Törökország szerbjei, és Bosznia szerbjei. Mindenesetre megszivlelendő eshetőség, de ez csak csökkentené a veszélyt. Ez a beállható eshetőség magát Törökországot készítetné arra, hogy Magyarország és Ausztria fegyverbarátságát keresse, amely hatalmak ellen pedig ebben a pillanatban talán nem a legnagyobb rokonszenvvel viseltetik.

A leghiggadtabb politikai következtetés csakis ez lehet. A Balkán félsziget szerbjeinek felkelése ugyanis Törökországban felkeltené Nagyszerbia rémét ujonnan, s az esetleges balkánfélszigeti szerb forradalmi konföderáció a haldokló európai Törökország fölött megcsendülő lélekharang első kongása lenne.

A szerb mozgolódás szükségképeni következménye lenne a macedon bolgár mozgalom föltámadása, melyet Bulgária a nagy balkánfélszigeti zavarban feltétlen támogatna, mert könnyen támogathatna. Ehhez csatlakoznék a görög és albán mozgalom, melyet részben Görögország is támogatna. Kréta is megmozdult már. Hogy pedig ezen belzavarodásban a megifjodni akaró Törökország nem vállalkozhatnék az orvos műtőasztalára fekvő beteg szerepére, ez természetes. Szövetségest kellene keresnie és ezt első sorban legközvetlenebb érdektársaiban Magyarországon és Ausztriában találná meg.

Bulgária szabadabban lélegzenék ugyan, de azért bizonyára nem mulasztaná el az alkalmat, hogy segítsen

a maga javára kiábrándítani Szerbiát Nagyszerbiáról alkotott álmaiból. Nem mulasztaná el már csak azért sem, mert hiszen az álmódott Nagyszerbia meglehetősen nagy részére ő formál jogcímet egy ethnografiai, mint történelmi alapon. Nem mulasztaná el az alkalmat azonban azért sem, mert hiszen gazdasági érdeke is megköveteli, hogy Szerbiát gyöngítse. Sőt előfordulhat még azon eshetőség, hogy a Törökországban támadó szerb mozgalom alkalmul szolgálhat neki a Törökországgal leendő békés megegyezésre is, amennyiben a teljes semlegességet ígérve az esetleges törökországi bolgár mozgalmakkal szemben, Szerbiának gyengítésével a törökországi szerb mozgalmat is megfékezni segíthetné.

Mindezeknek a révén Szerbia oly keresztüztűbe kerülne, mely nem csak hogy beláthatlan időkre nyomoritaná meg, hanem függetlenségét is kockáztatná és a rosszabb, de előfordulható esetben, a nyugtalankodó államocskas szükségessé vált szétदारabolásának gondolatát kelthetné.

Rossz időket jelenthet csak a nyugtalankodás a Karagyorgyevics dinasztiára is, melyet a nagyhatalmak amugy sem szívesen látnak. A montenegrói fejedelemszaládból még mindig kerülhet ki szerb királyi család, s ennek inangurálása alighanem rokonszenvesebb lenne a nagyhatalmak előtt, mint aminő volt a Karagyorgyevicské.

Kréta függetlenítése és Görögországhoz való csatolása bizonyára fenyegetőbb a szerb mozgolódásnál. Ha lesz összeütköző pont az európai nagyhatalmasságok között, bizonyára ez lesz. Kérdés azonban, vajjon ez a kérdés is okvetlenül háborúval oldódik-e meg? Hiszen az európai hatalmak konferenciája békésen kielégítheti azon közgazdasági érdekeket, melyeket a középtengeri statusquonak megváltoztatásával egyes nagyhatalmak esetleg veszélyeztetve látnának vagy látnak.

Ez a komolyabb kérdés, nem pedig Szerbia nyugtalankodása. Ami ebben komoly, csupán csak az, hogy esetlegesen megint magyar vér folyik majd a Balkánfélszigeten, melyet évszázadok óta már annyi magyar vér áztatott. De a kihívásra más feleletet adni nem lehet. Ha ugyan lesz kihívás. Mert igaz ugyan, hogy a szerb

politikai éretlenség nem bírja megfékezni mindig a szükséges erővel véreinek pezsgését, de a mai körülmények között talán egy kis tüntetés árán még is megokosodik, ami annál is inkább várható, mert hiszen ezt Szerbiában az okosan felfogott dinasztikus érdekek is kívánják.

Keresztény szociálisták!

A holnapra hirdetett népgyűlés titkár változás miatt elmarad.

E helyett a kelebiai keresztény szociálisták ugyanaznap d. u. 3 órakor Alsó-Kelebián nyilvános népgyűlést tartanak a következő napirenddel:

1. Kell-e szervezkedni s minő alapon? beszéd, tartja Zsulyevics Mátyás.

2. Az általános titkos választói jog s a keresztény szociálisták álláspontja Andrassy többes szavazati rendszerével szemben, beszéd; tartja Mészáros Béla.

Utána megalakul a kelebiai II. számú Keresztény Szociális Egyesület.

Az Elnökség.

Szakoktatókat az ipariskolába

Bár az utóbbi években, mióta fent kiadták a jelszót, hogy Magyarországot iparállammá kell tenni, feltűnően nekilendült az iparos képzés, még mindig elmondhatjuk, hogy van elég kívánni való. Az inasoktatás, az iparosképzés alapja, még midőz nem áll azon a színvonalon, melyen mi szeretnők. Eleve is kijelentjük, hogy nem az ipariskolai tanítókon mulik. Azok jobb ügyhöz méltó lelkesedéssel, kitartással és türelemmel oktatják az inasgyerekeket s az irás-olvasás, számtani alapszerveletek egyéb alapvető tudományokra abban a pár órában, melyet a fiuknak a műhely, meg a maitsterné asszony meghagy, de az még kevés arra, hogy az illető inasból jó iparost, jó segédet faragjanak. Azért van, hogy a felszabadult inasokból olyan gyatra segédek válnak, kik a saját kenyérkereső iparpályájukon is felkötárok maradnak. De ha tudnak is valamit, abba nincs köszönet. Gépiesen végzi munkáját, de szakszerűen művelt iparos ekkor sem lesz belőle. A mi most fejlődni kezdő iparunk pedig szakszerűen művelt iparosokat kíván és addig, míg olyan iparosokkal nem bírnak, kik a mesterségben előforduló találmányokat, vívmányokat nem tudják, azokat felfogni nem képesek, addig iparunkat bár hogy is pártoljuk, csak tengődni fog és a versenyt a külfölddel felvenni képes nem lesz. Arra kell törekedni tehát, hogy az iparos a szakmájához szükséges elméleti tudást a gyakorlat mellett elsajátíthassa. Ez pedig úgy történhetik leghelyesebben, ha már az inasiskolában szakoktatókat alkalmaznak és így az inasgyerek elsajátít bizonyos elméleti tudást is.

A mód ez eszme megvalósítására önmagától kínálkozik. Minden városban, minden iparágban van olyan szakképzett iparos, kit egész bátran meg lehet bízni azzal, hogy

a saját szakmájabeli inasokat kenyérkereső iparába kioktassa. A tanrend beosztása nem olyan, amit az inasok érdekében és javára megváltoztatni nem lehetne. Egy-egy órát be lehetne szorítani annak az iparosnak, ki a tanoncokat iparukban továbbképezni hivatott és hajlandó. Az inasok kétségtelenül sokkal szívesebben látogatják ezeket az előadásokat, melyeken nemcsak theoretikus ismereteket, de gyakorlati tudást is szerezhetnek s mert kedvvel, ambícióval, igyekezettel teszik magukévá azt, amit képzésükre a szaktanító előad, a törekvő inasból, igyekvő segéd s ebből értelmes, szakmájában otthonos mester lesz.

Amit az inas tanul, annak a segéd veszi hasznát, mert az inasokorában magáévá tett tudást tovább fejlesztheti, saját jószántából, az esti kurzusokon.

Mindezeknek a megvalósítása pedig az ipartestületeknek s az iparkamaráknak lenne a feladata, de a tehetősebb gazdák önkéntes adományaikkal is minden bizonnyal hozzájárulnának ahhoz, hogy szakoktatók oktassák az inasokat. Ami pedig az iparos segédek továbbképzését, az esti tanfolyamokat illeti, hisszük, hogy maguk a segédek tandijakból járulnának hozzá a kurzus létesítéséhez, mert mindegyiknek fő vágya az, hogy mesterségében magát tökéletesítse és újabb kor vívmányának mesterségére vonatkozó részét megismerje. Ajánljuk mindezt az illetékes hatóságok figyelmébe s hisszük, hogy mindent meg fog tenni, miszerint úgy az inasokat, mint a segédeket szakoktatók képezik ki.

Ezzel ne csak azt érjük el, hogy az iparos mesterek körében is nemes verseny indul meg azért, hogy mint ipari szakoktató az iparában való kiválóságának az elismerését kivívassa, hanem azt, amire legfőképp törekszünk, hogy iparosaink már inasokorukban kellő kiképzést nyervén, csakugyan alapját vessék meg a magyar iparnak, a jövőd ipari Magyarországnak.

Tanulság az ifju törököknek.

Kicsinyes, de jellemző eset, melyből az ifju törökök udvös tanulságot vonhatnak maguknak és csalhatatlanul megállapíthatják, mennyire szükségük van a békére, hogy országuk népeinek az alkotmányt biztosíthassák.

Közismert, hogy a török alkotmányosságának legelső világraszóló vívmánya az volt, hogy a nőknek megengedték a fátzol nélkül való járást. Világrendítő esemény, melyről bizonyos lapok vezércikket énekeltek, tárcákat írtak.

Most, mikor valamivel izgalmasabb események történtek Európában, a török ugynevezett „reakcionárius”-ok felhasználták az alkalmat az ellenforradalom megkísérlésére. Sok vizet ugyan nem zavartak, de azért mégis elérték, hogy az új török éra egy világraszóló rendelkezését megsemmisítsék.

Visszavonták ugyanis azt a fermant, amely megengedte, hogy a török báj és keosteli nők fátzol nélkül gyönyörködtesék az új Törökország új és régi igazhívő törökjeit, s az ország hitetlen, idegen gyaurlait.

Vonják le ebből az üdvösséges tanulságot. Mi történnék akkor ha, háborusdira óhajtoznának. Azt esodáljuk csak, hogy e visszavonó fermánról bizonyos lapok geddig még nem írtak sem vezércikkeket, sem tárcákat. Majd a vezérlapjuk, amely bizonyos helyen használt papiros jelzőjét viseli, irányt fog nekik e tekintetben is szabni.

Közös költségvetés.

A közös kiadások 1909. évi előirányzata:

I. fejezet. Külligy-miniszterium: (Rendes szükséglet)	13,336.247	
(Rendkívüli szükséglet)	330.337	13,666.584
Póthitel	330.000	
II. fejezet. Hadügy-miniszterium:		
A. Hadsereg. Rendes szükséglet	312,478.415	
Rendkívüli szükséglet	12,366.730	
Megszállási hitel	8,047.000	
	332,892.145	
Rendkívüli tűzvérségi hitel	15,000.000	347,892.145
Póthitelek	2,095.439	
B. Hadi tengerészeti (Rendes szükséglet): (Rendkívüli szükséglet):	58,987.310	
	4,450.550	63,437.860
Póthitel	90.830	
III. fejezet. Közös pénzügyminiszterium:		
Rendes szükséglet	4,554.918	
IV. fejezet. Száml ellenőrzés:		
Közös legfőbb számvevőszék:		
Rendes szükséglet:	335.591	

Vagyis a közös kiadások az 1909. évben kitesznek

négyszázkilencmilliónyolcszáznyolcvan-hétezerkilencvennyolc koronát.

Az összes szükséglet 22,049,673 koronával, vagyis majdnem huszonhárom millió koronával több mint 1908-ban.

HIREK.

— **A tavankuti templom alapkötele.** Az ujonnan épülő tavankuti templom ünnepélyes alapkötelezése vasárnap délután 3 órakor lesz.

— **Meghívás.** A Szabadkai Gazdák és Iparosok Hitelintézete Részvénytársaság boldog emlékü és érdemű volt elnöke Varga Károly arképeinek leplezése céljából 1908. év november hó 1-én délelőtt tíz órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tartand, melyre a tisztelt részvényeseket ezennel tisztelettel meghívja az igazgatóság.

— **Közkórházunk jövője veszélyeztetve.** Amint értesülünk, a soproni fejedelmánya az itteni kórház sebészeti osztályán felmondta az apácák szolgálatát s amennyiben ez így el nem fogadtatnék, akkor az összes osztályokat itt hagyják. Miután az apácák önfeláldozó működése az egész világon ismeretes s mindenütt a legnagyobb elismerésben részesül — egyelőre csak azt kérjük, mi és ki az oka annak, hogy az önfeláldozó lelkek itt akarják Szabadkát hagyni?

— **Karácsonyi kiállítás Szabadkán.** Az ipartestületi új előjáróság nap-nap után arra törekszik, hogy Szabadka iparát tőle telhetőleg előmozdítsa. Az iparfejlesztés érdekében Szabadkán is megkezdtek az ünnepi

ipari kiállításokat, de abban hagyták. Az új előjáróság a karácsonyi vásárokat most rendszeresíteni akarja, s már is, tehát idejében megteszi az előkészületeket az idei vásár rendezésére. Ezen ügyben ma este az előjáróság értekezletet tart, melynek eredményéről majd legközelebbi számunkban referálunk.

— **Adomány a szent Erzsébet szoborra.** Matkovics Rókus, újvidéki festő, a szent Erzsébet szobor alap javára hat koronát küldött szerkesztőségünknek. Rendel-tetési helyére juttattuk.

— **Elutasított felebbezés.** Fischer Jákó dr. megfelebbezte Hamzának főgimnáziumi tanárrá történt megválasztását. A miniszter a felebbezést elutasította s a választást jóváhagyta.

— **Három jegyző nyugdíjaztatása.** A községi jegyzői karnak három derék, ügy-buzgó tagja: Szilvási János bajnai, Mallin Károly boróci és Zányi Bódog szilbereki jegyző nyugdíjaztatásukért folyamodtak. A vármegye mindhárom jegyzőnek kérelmét teljesítette s Szilvásynak 1680 kor., Mallinak 2300 kor., Zányinak 3679 kor. nyugdíjat állapított meg.

— **A magyar ipar támogatása.** Annak a tervszerű iparfejlesztési akciónak, amelyet a kormány kezdeményez és folytat, mind nagyobb társadalmi réteg szegődik munkástársául. Ujabbban nagyobb figyelmet érdemlő rendelettel a földművelésügyi miniszter hívja fel az összes gazdasági egyesületeket, gazdasági iskolákat, ménesbirtokokat, hogy jövőben mezőgazdasági gépszárműveket hazai gépgyárakban vegyék meg. A gazdasági egyletek hazafiságára appellál a miniszter, hogy a gazdák között széles körben terjesszék rendeletét.

— **A Katholikus Népszövetség nap-tára 1909-re.** A legnagyobb katolikus szervezet nap-nap után fényes bizonyítékát szolgáltatja nemcsak agilitásának és óriási elterjedésének, hanem annak is, hogy tagjait egy korona tagdíjért igazán annyi és oly szellemi táplálékkal látja el, hogy vele e téren senki sem veheti föl a versenyt. A népszövetségi 32 oldalas füzetek sorrendjében a 9-ik füzetet egy díszes kiállítású 224 oldalra terjedő naptár váltotta föl. Ezt a naptárt területmennyiül kapja minden népszövetségi tag, a ki az 1908 ik évre beiratkozott és tagsági díját lefizette, sőt megkapják azok is, akik ezután küldik be tagsági díjukat erre az esztendőre. Ugyancsak megkapják a f. évben kiadott füzetek közül is azokat, a melyek még raktáron vannak. A hatalmas kötetet kitevő naptár tartalma elsőrangú. A naptári rész után polgárembernek, gazdának megbecsülhetetlen értékű táblázatok vannak az értékportó-tarifáról, a levélpórtó tarifáról, a törvény szerinti bélyegrovatról, cselédbért, árendát mutató tábla, a háziállatok vemheségének naptára, kamatkiszámítási-táblázat, növénytermelési naptár, a takarmányművek súly- és térfogatszámítási táblája. Ezután beszámol a naptár az év hazai és külföldi eseményeiről, a Népszövetség történetéről. A második rész a szociális kérdésekkel foglalkozik. A harmadikban orvosok írnak az egészségügyről, a negyedikben ügyvédek oktatják az olvasókat a leggyakoribb jogi ügyletek formáságaira. Közbe legjobb elbeszélőink és költőink gyönyörködtetik a komoly olvasmányban elfáradt elmét. A gazdasági rész praktikus tanácsokat ad, a melyeket mindenki értékesíthet. A vásárjegyzék a kereskedelemügyi miniszteriumban szerzett legújabb adatok alapján van össze-

Kladek, Tománovits és Társai géptéglá, cserép és mészégető gyára Szabadkán, a zentai vasút mentén.

Ajánlja a legjobb minőségű gyártmányait. — Kitűnő minőségben gyárt:

514—30—18

elsőrendű fali és géptéglát, kút és burkolattéglát, szárazon sajtolt góztéglát, olajos disztéglát, párkány- és padlástéglát, első és másodrendű hodfarku tetőcserepet, kőmentes darabos és oltott meszet. Pontos kiszolgálás! Telefonszám 88. Olcsó árak! Telefonszám 88. Pontos kiszolgálás!

állítva. A naptár alakja ugyanaz, a mi a füzeteké, hogy minden tag idővel egyöntetű házikönyvtárt csinálhasson belőlük. A Népszövetség Naptára 140.000 példányban jelenik meg magyar, német és tót nyelven. A központi iroda először a magyart, azután a németet, végül a tót fogja szétküldeni, mert a nyomda is ilyen sorrendben tudja szállítani. A magyar naptár szétküldése 15-én kezdődik és a hónap végéig tart. A Katolikus Népszövetség Naptára oly értéket képvisel (bolti ára 70 fillér), hogy annak megszerzése minden katolikusra nézve nagy nyereség. Azért mindenkinek a legmelegebben ajánljuk, hogy még erre az évre is iratkozzék be és küldje tagsági díját ezen címre: Katolikus Népszövetség, Budapest, IV. ker., Ferenciek tere 7., III. lép, I. em. 7. Ugyanide forduljon az, a kinek népszövetségi mozgalom indításához bármiféle felvilágosításra, gyűjtő-ivekre, rőpiratokra van szüksége.

— **A zentai gimnázium köréből.** A zentai gimnázium államostitván, a közoktatásiügyi miniszter Szücs Lajos igazgatót, Mészáros Lajos, Fischer Sándor, dr. Halmos Béla és dr. Fülöp Adorján tanárokat államilag kinevezte.

— **Reformatus pap, mint sakter.** Felsőszentivánról jelentik a következő, nem mindennapi esetet. A felsőszentiváni zsidó hitközségnek jutott az szerenese, hogy náluk sakterként és imaházi előimádkozóként vagy másfél évig egy református lelkész működött. Ugy esett, hogy a megüresedett zsentiváni sakteri állás és a hirdett pályázatra egy 32-35 éves intelligens fiatal ember jelentkezett. Minthogy írásai, melyek szerint a pályázó a zsidó tanítóképzőt sikerrel végezte és hogy három rabbinus a metszésre képesítettnek mondja, rendben voltak, a hitközség az intelligens fiatal embert elfogadta. Ettől fogva meg is kezdette működését. Sakterkodott, a templomban előimádkozott, nevesebb zsidó ünnepeken választékos, szép magyar nyelven prédikációt is tartott. Egyszer aztán hirtelen el kellett a népszerű sakternek az állását hagyni, mert a hitközsége megtudta, hogy: a sakter nyert ugyan képesítést metszésre és volt is vagy két évig zsidó tanító, de akkor a református vallásra tért, református rektor lett. Mint ilyen rosszat tett a tüzre amiért 3 évi börtönre ítélték. Innen kiszabadulva, ment Szentivánra sakternek. Amikor mindez kiszült, nem tagadta a dolgot és elment. A zsentiváni sakter hír szerint most elment Horvátországba református misszióra.

Dr. Török Béla orvos, lakását folyó hó 11-től I. kőr, Damjanich-utca 197. szám :: :: (Taussig-féle ház) tette át. :: ::

Az anyasziv.

A világirodalomnak sok nagy alkotása szól az anyaszivról, mégis emberi fantázia nem mérheti ki végtelen változatosságát annak a szeretetnek, melyet az anyasziv magában rejt. Meghatóan igazolja az az eset, melyről újpesti levelezőnk értesített bennünket.

Három évvel ezelőtt meghalt Újpesten egy Láng István nevű fiatal szociáldemokrata munkás. A szociáldemokrata terror hatása alatt temetésére nem hívtak papot, hanem munkástársai kísérték ki a siri világba s földelték el a szokásos szociáldemokrata beszédek kíséretében. Kikísérte Láng Istvánt utolsó útjára édesanyja is, de a szegény öreg asszony azóta mindig érezte, hogy fiával, meg magával is súlyos igazságtalanság történt.

Hogy nyugtalan lelkének tépelődéseit elcsitítsa s formát adjon halott fia iránti nagy szeretetének, most, három évvel a haláleset után kérvényt adott be a városi tanácshoz, engedjék meg neki, hogy fiát exhumáltassa s egyházi szertartás mellett helyeztesse újból nyugalomra.

A városi tanács teljesítette az öreg asszony kérését. Dr. Hédervári Soma főorvos jelenlétében Huszár László segédlelkész

szentelte be az immár szétporladt hamvakat. A megindító ritka szertartás, melyben a megjelent nagyszámú közönség is az anyai szeretet szép kifejezését látta, méltó arra, hogy egy pillanatig elmélkedjünk fölülte s újból elitéljük a szociálisták ama prepotens tényét, hogy a saját önző céljaikra az ember legszentebb érzéseit is megrabolni, meghamisítani igyekezzenek.

INNEN-ONNAN.

Egy ur hónapos szobát keres. Három napi járkálás után talál is egyet, amely az inyére való. Meg kérdi hát a háziasszonyt:

— Mondja csak, jó asszony, van az ágyban poloska?

— Hát hol legyen? vág vissza az asszony.

— Édes kis uram, ma nincs téstánk, mondja az asszony ebédnél férjének. Az új szakácsné elfelejtett téstát csinálni, de ne haragudj, kapsz helyette egy csókot.

— Jó, — mondja a férj, — küld be az új szakácsnét.

Egy gazdag lipótvárosi bankár beállít a házasság közvetítőhöz:

— A leányomnak férjet keresek. Nem kell gazdagnak lennie, hisz a lányom az; nem kell szépségnek lennie, hisz a lányom az; de tisztességesnek kell lennie...

KÖZGAZDASÁG.

**** Magyarország bortermése.** Magyarország összes szőlőtermelőinek termését az 1907. évben a következő statisztikai adatok tüntetik föl hektóliterekben: Közönséges fehér bor 2.027.729, közönséges siller bor 711.269, közönséges vörös bor 209.107, fehér pecsenyebor 85.916, vörös pecsenyebor 15.116, fehér csemege bor 17.063, vörös csemegebor 1264, aszubor 900. Termelt tehát Magyarország területén 3.068.427 hektóliter mustból készült ujbór; a musttermés pedig volt 3.408.182 hektóliter. A szőlőtermésre vonatkozó 1907. évi statisztikai adatok a következők:

1907-ben volt: immunitás homoktalaju, még nem termő szőlőkből 1907. évi ültetés 76567 kat. hold, korábbi ültetés 22.041 kat. hold, termőszőlők 169.846 kat. hold, összes szőlőterület 199.543 kat. hold. Ebből esett hegyi szőlőkre, európai vesszőkkel beültetve, még nem termő szőlő 1907. évi ültetés 2306 kat. hold, korábbi ültetés 10.461 kat. hold, ebből volt termő egészséges szőlő 37.6619 kat. hold, fillokszéra lepett, de még termő szőlő 37.3152 kat. hold, összesen 87.7444 kat. hold, amerikai vesszőkkel beültetve, még nem termő szőlő 1907. évi ültetés, 7.9267 kat. hold, korábbi ültetés 19.2091 kat. hold, termőszőlők 88.704 kat. hold, összesen 115.8402 kat. hold. Sik és lapály szőlőkre esett, európai vesszőkkel beültetve 1907. évi ültetés, még nem termő szőlők 4304 kat. hold, korábbi ültetés 67675 kat. hold, termő egészséges szőlők 24.479 kat. hold, fillokszéra lepett, de még termő szőlők 15.6779 kat. hold, összesen 51.2294 kat. hold, amerikai vesszőkkel beültetve, 1907. évi ültetés, még nem termő szőlők 22198 kat. hold, korábbi ültetés 53112 kat. hold, termőszőlők 17.3686 kat. hold, összesen 24.899 kat. hold. Összes szőlőterület (immunitás és nem immunitás együttvéve) 479.2575 katasztrális hold.

Az új évnegyednél beálló hirlap, divatlap vagy folyóirat szükséglet legalkalmasabban megrendelhető

Heumann Mór

könyvkereskedésében

SZABADKÁN, FÖTÉR.

Mutatványszámok kívánatra a nagyérdemű közönségnek rendelkezésére áll.

REGÉNY.

KLEOPATRA.

— Ez is szép már! ... Nem sokára ösvégy lesz.

Kleopatra megremegett. Ösvégy, szabad... igen, ennek be kell következnie; csak az a kérdés, idejében vagy már későn következik-e be?

— Mért mondd ezt? kérdé Irént.

Nővére csodálkozva nézett rá.

— Azt gondold talán, hogy ez nem természetes? De hiszen, kedvesem, előlött eltérő vélemények nem létezhetnek! Azt hiszem, másodszor férjhez méssz?

— Talán, válaszolta Kleopatra, a gyönyörű folyó csillogó, kékes hullámain bámulva.

— Azt mondd: talán; én azt mondom: bizonyosan. Azt hiszem, fiatal, nagyon szép, férjet választasz magadnak.

— Mért? Suttogá Kleopatra?

— Mert hát lásd, kedvesem, a bőjt után az ember könnyen megterheli a gyomrát... Nem tudod, hova ment a férjem?

— Nem, felelte Neutofné, nagyon szabadon találva nővérenek beszédét.

— Azt hiszem, ő is a gyomrát terheli túl. Nem értesz meg? Nem baj; soha sem volt gyors felfogásod. Isten veled, haza megyek, hideg van.

Kezet fogtak és elváltak. Kleopatra álmodott:

— Minő különös valami a rokonság; közöttem és nővérem között a rokonszenynek egyetlen paránya sincs, és Ulrik, akit nem ismerek, oly kedves előttem.

Ez a napsugaras gondolat egész házig melegítette.

Haza érve, különös dolgokat talált otthonában. Az inas nem volt az előszobában, az ajtók nyitva voltak.

Belépve éther szag ütötte meg; szorult szívvél, ideges türelmetlenséggel egyenesen férjének lakosztályába tartott. Dolgozó szobájának küszöbén az orvossal találkozott.

— Mi baj, orvos? kérdé, mindenre készen.

— Nyugodjék meg, asszonyom. A férje elájult: azt hitték, szélhűdés és értem küldtek, szerencsére nem az volt. A tábornok két, három nap mulva teljesen egészséges lesz.

Üdvözölte a grófnét és sietve távozott, mint akinek minden perce drága.

Kleopatra néhány pillanatig mozdulatlanul állt. Neutof tehát nagyon beteg?

Az orvos talán titkolta a valóságot. Nem mert gondolkodni. Végre elszántan lépett a szobába.

— Szemeim gyönyörűsége, szólalt meg halkán a beteg, Kleopatra felé nyujtva kezét, az ön vén barátját még egyszer megcsalta vén szeretője, a halál.

— Isten legyen áldva, felelte őszinte áhitattal a grófné.

Nem, nem gondolhatott közönyösen a férfi halálára.

Es megtépett szíve, mintha minden izomszálából vérzett volna.

XIX.

Neutof csakhamar felgyógyult; néhány nap mulva már nyitott kocsiiban is kikocsizhatott, amit régóta nem tehetett meg. A Czarszkoje Szeloba leendő elutazást május végére tűzték ki.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

K. Kunbaja. Még nem jelenhetett meg ismertetés, csak tegnapelőtt küldték szét. Egyebekben a levelező lapot átadtam.

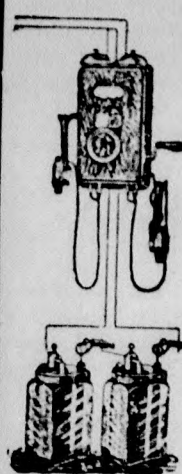
H. B. Monostorszeg. A negyedik füzetet is felküldöttük már a központnak. Sziveskedjék ott megsürgetni. Lesz rendszeren. Bonyevác füzeteket küldtünk. Német, magyar nincs.

M. Fadd. Kívánjuk felgyógyulását. A lapot küldjük tovább is. Majd csak rendbe jövünk valahogyan.

Szőlőoltványokat
szállít, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:
Küküllőmenti első szőlőoltvány telep
tulajdonos: **CASPARI FRIGYES,**
Medgyes 46. sz. (Nagyküküllőmegye).
Tessék képes árjegyzéket kérni.
Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról. 551-34-3

Telefon-szám 369.

GÖRÖG ANDRÁS
villanyberendező műhelye
o Szabadkán, o
V. kör, Köteles-utca 249-ik számú saját házában.
402-106-39
Vizvezeték- és fürdőberendezések
a legújabb rendszer szerint.
Javítások gyorsan és szakszerűen
több évi jótállással.
Költségjegyzék díjmentes gyári áron.

SZENT ANTAL NYOMDA- ÉS IRODALMI-VÁLLALAT
MINT SZÖVETKEZET
... ezelőtt Szabadkai Nyomda- és Hírlapkiadó-vállalat mint szövetség...
Telefon-sz. 300 Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám. Telefon-sz. 300

„Bácskai Napló“ politikai napilap kiadóhivatala
„Naše Novine“ hetilap kiadóhivatala.

Közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.
Irodalmi művek, folyóiratok, üzleti könyvek, kereskedelmi nyomtatványok, falragaszok
juttatásos és izlésesen készíttetnek.

Esküvői, eljegyzési és bál meghívók, névjegyek, borítékok, levélpapírok, gyászjelentések, körlevelek, reklámyomtatványok
s minden e szakmába vágó munkák

JÓ REGÉNYEK TÁRA kiadóhivatala.
PUČKA KNJIŽNICA kiadóhivatala.

„Gépész“
cimű műszaki, hetenként megjelenő lap az egyedüli, mely hivatásosan foglalkozik a gépészek társadalmi helyzetével és ingyenes közvetítésével, melynek előfizetési ára egész évre 8 kor, fél-évre 4 kor. A gépész és kazánfűtői vizsgára előkészítő kézikönyv 2 korona 85 fillér. Kazánfűtői és összes gépészeti vizsgákra előkészítő kézikönyv 130 rajzzal 300 oldal 4 kor. 50 fillér. Villamossági káté villanycsengők és telefonkezeléséről 5 korona 50 fillér. Aratógépek szerkezete és kezelése 1 korona 85 fillér. 1908. évi gépészeti zsebnaptár, mely a gépészeti tudnivalók tárháza 1 korona 35 fillér.
Gépész kiadóhivatalában:
Szeghalom.

A főtisztelendő Papság figyelmébe!
Tisztelettel értesítjük a Kalocsamegyei főtisztelendő Papságot, hogy alantjegyzett nyomtatványok egyházmegyénkben előírt szöveggel raktárunkon készen állanak s így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat postafordultával szállíthatjuk. Megrendelésnél elegendő a raktári szám jelzése.

Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára		Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára	
		kor.	fill.			kor.	fill.
1	Kereszteltek anyakönyve (merített papíron)	ívenként	08	19	Kivonat a kereszteltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
2	Bérmáltak anyakönyve	"	08	20	Születési bizonyítvány polgári házasságkötéshez	50 drb	1
3	Egybekeltek anyakönyve	"	08	21	Bérmacédula	50 drb	20
4	Meghaltak anyakönyve	"	08	22	Kivonat az egybekeltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
5	Misealapítványok naplója	"	05	23	Kivonat a meghaltak anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
6	Cselekvő és szenvedő állapot az alapítványozott szent misék pénztáráról	"	06	24	Családi értesítő	50 drb	1 50
6a	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, beliv	"	06	25	Eljegyzési értesítés	50 drb	1
6b	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, küliv	"	06	25b	Insinuatio sponsalium	50 drb	1
7	Kegyes alapítványok naplója	"	06	26	Dimissio	50 drb	1
8	Kegyes alapítványok pénztári számadása beliv	"	06	27	Alapító levél	25 drb	1
8a	" " küliv	"	06	28	Nyugtanyakönyveske az egyh. pénzt. adószáma	25 drb	1
9	Templompénztári napló	"	06	29	Tabell. Relatio de Visitatione Vice archi diacon.	10 péld.	40
10	Templompénztári számadás beliv	"	06	30	Latin misejegyzék	10 iv	40
10a	" " küliv	"	06	31	Párbér napló	10 iv	40
11	Relatio de statu Parochiae	10 péld.	40	32	Kötelezvény	50 drb	1
12	Consignatio conjugum in divortio viventium	"	40	33	Gyónó cédula	500 drb	2
13	Consignatio illorum, qui religionem mutarunt	"	40	34	Esketési bizonyítvány anyakönyvi bejegyzéshez	50 drb	1
14	Consignatio mixtorum matrimoniorum	"	40	35m	Eljegyzési szerződés (magyar szöveg)	50 drb	1
15	Tabell. conspectus matrimoniorum mere civil.	"	20	35n	" (német szöveg)	50 drb	1
16	Értesítvény népoktatási intézetekről	"	40	35b	" (bunyevác szöveg)	50 drb	1
17	Informatio de Capellanis	"	30	36	Jegyesek anyakönyve (merített papír)	ívenként	08
18	Informatio de Parochis	10 péld.	40	37	Hirdetési bizonyítvány	50 drb	1
				38	Rapulare	10 iv	60
				39	Iktató- és kiadókönyv	100 iv	2 50

Ki nyomtatvány-szükségeit nálunk szerzi be, nemcsak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek saját útján való terjesztését is elősegíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.
Szabadka, 1908 július 1.

Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat m. sz. IGAZGATÓSÁGA.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetség könyvnyomádjában Szabadkán.